

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 13217/2023
13.07.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хаџића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Франц Бранко Бутолен, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, коју заступа Државно правобранилаштво из Београда, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4752/22 од 11.01.2023. године, у седници већа одржаној дана 13.07.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4752/22 од 11.01.2023. године, у делу става првог изреке, којим је потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П 29152/19 од 08.06.2021. године у ставу трећем изреке.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена, ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4752/22 од 11.01.2023. године, у преосталом делу.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 29152/19 од 08.06.2021. године, ставом првим изреке, дозвољено је објективно преиначење тужбе. Ставом другим изреке, одбијени су предлози за застој и прекид поступка. Ставом трећим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде штете по основу неисплаћених износа инвалиднине исплати месечно одређене новчане износе за период од октобра 2016. године закључно са јануаром 2021. године, са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде штете по основу неисплаћених износа инвалиднине исплати месечно одређене новчане износе за период од марта 1999. године закључно са септембром 2016. године, са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа до исплате. Ставом петим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 168.900,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом шестим изреке, одбијен је захтев тужиоца који се односи на законску затезну камату на трошкове поступка од пресуђења до исплате. Ставом седмим изреке, ослобођен је тужилац од плаћања трошкова судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4752/22 од 11.01.2023. године, ставом првим изреке, одбијене су жалбе странака и потврђена првостепена пресуда у ставу првом, другом, трећем и четвртном изреке. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу петом изреке првостепене пресуде, тако што је обавезана тужена да тужиоцу на име трошкова поступка исплати 143.250,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, одбијени су захтеви странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, ревизију је благовремено изјавила тужена, побијајући пресуду у ставу првом изреке, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 10/23) и утврдио да ревизија тужене изјављена против става првог изреке, у делу којом је потврђена првостепена пресуда у ставу трећем изреке, није основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на које ревизијски суд пази по службеној дужности. У ревизији се указује на учињену битну повреду одредаба парничног поступка из тачке 4. истог члана која, у смислу члана 407. став 1. ЗПП, не може бити ревизијски разлог, а ту повреду је ревидент истакао тек у ревизијском поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоцу је решењем АП Косово и Метохија, СО Призрен, Одељење за друштвене делатности 06 број 580-2785 од 21.12.1998. године, признато право цивилног инвалида рата I групе са 100 % инвалидитета трајно и право на месечна новчана примања почев од 01.01.1998. године па надаље, односно док постоје законски услови по овом решењу. Тужена је обуставила исплату инвалиднине тужиоцу, а решење о признавању права на инвалиднину није стављено ван снаге, нити је донето решење о обустави исплате из неког законског разлога. Износ неисплаћених личних инвалиднина тужиоца за период од 01.03.1999. године до 31.01.2021. године укупно износи 14.482.683,92 динара, што је утврђено из налаза и мишљења вештака. Тужилац није корисник ниједне пензијске шеме на Косову и Метохији.

На утврђено чињенично стање, применом члана 35. став 2. Устава Републике Србије, члана 172. став 1. Закона о облигационим односима, члана 69. и 70. Закона о основним правима бораца, војних инвалида и породица палих бораца („Службени лист СРЈ“, бр. 24/98 ... са каснијим изменама и допунама, „Службени гласник РС“, бр. 101/05 ... 50/18) и члана 1. Протокола број 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, као и одредбе члана 7, 228. и 231. ЗПП, нижестепени судови су закључили да је тужена одговорна за штету коју је тужилац претрпео услед незаконитог рада њеног органа који се огледа у обустави исплате инвалиднине признате правноснажним одлукама надлежног органа без испуњености законских услова и доношења одлуке о томе, те је дужна да тужиоцу накнади штету за период од октобра 2016. године закључно са јануаром 2021. године, у појединачним месечним износима, са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до

исплате, а према налазу и мишљењу вештака. Према становишту нижестепених судова, потраживање тужиоца на име накнаде штете због неисплаћених припадајућих износа инвалиднине застарело је закључно са исплатом за септембар 2016. године, имајући у виду да је тужба поднета 22.11.2009. године, јер је тада протекло рок од три године, прописан чланом 376. став 1. ЗОО.

Неосновано тужена ревизијом оспорава правилну примену материјалног права.

Одредбом члана 35. став 2. Устава Републике Србије, прописано је да свако има право на накнаду материјалне или нематеријалне штете коју му незаконитим или неправилним радом проузрокује државни орган, ималац јавног овлашћења, орган Аутономне покрајине или орган јединице локалне самоуправе.

Одредбом члана 172. став 1. Закона о облигационим односима, прописано је да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција.

Одредбом члана 69. Закона о основним правима бораца, војних инвалида и породица палих бораца, прописано је да се права по овом закону могу корисити док постоје услови за коришћење тих права прописаних овим законом ако овим законом није другачије прописано, док је одредбом члана 71. истог закона прописано да се лична, породична и увећана инвалиднина, додаток за негу и помоћ, ортопедски додаток и накнада за време незапослености исплаћује по истеку месеца за који се врши исплата.

Правилно је становиште нижестепених судова да тужилац има право на накнаду штете по основу неисплаћених износа инвалиднине за период од октобра 2016. године закључно са јануаром 2021. године, јер је тужена без правног основа престала да тужиоцу исплаћује инвалиднину и на тај начин поступила супротно члану 69. и 71. Закона о основним правима бораца, војних инвалида и палих бораца и повредила тужиоцу право на мирно уживање имовине прокламовано чланом 1. Протокола 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода. Право на инвалиднину је стечено право које се остварује на основу Устава и закона. Стечено право на инвалиднину представља део имовине тужиоца, па је тужена услед обуставе инвалиднине повредила право тужиоцу на мирно уживање имовине, а таквим поступањем је тужиоцу причињена штета коју је тужена дужна да накнади. Тужена је била у обавези да исплаћује месечне износе инвалиднине по основу донетог решења из 1998. године, с обзиром да је њиме тужиоцу признато право на инвалиднину, све док за то постоје законски услови, а што тужена у конкретном случају није чинила, већ је без оправданог разлога престала са исплаћивањем инвалиднине, чиме је проузрокована штета у висини утврђеној налазом и мишљењем вештака.

Како је основан приговор застарелости потраживања, јер је тужба поднета 21.11.2019. године, то су застарела сва потраживања неисплаћених инвалиднина која су доспела почев од 30.04.1999. године до 31.10.2016. године, у ком делу је тужбени захтев одбијен, док је за период од октобра 2016. године закључно са јануаром 2021. године тужбени захтев усвојен и тужена обавезана да тужиоцу исплати припадајуће износе инвалиднине. Услед неправилног рада тужене, тужиоцу је причињена материјална штета, на тај начин што је орган тужени, пропуштајући да поступи по коначном решењу којим је тужиоцу признато право на инвалиднину, односно обустављајући исплату инвалиднине без доношења законски засноване одлуке о

губитку права на инвалиднину, проузороковао штету тужиоцу у висини неисплаћених износа инвалиднина.

Осталим наводима ревизије понављају се жалбени наводи који су већ били правилно цењени од стране другостепеног суда и оспорава се оцена изведених доказа, због чега се ревизија не може изјавити према члану 407. став 1. ЗПП, те их овај суд неће детаљно образлагати у складу са одредбом члана 414. став 2. ЗПП.

Из наведених разлога, применом члана 414. ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије у преосталом делу којим је првостепена пресуда потврђена у ставу првом изреке и ставу четвртом изреке, Врховни суд је нашао да ревизија није дозвољена.

Одредбом члана 410. став 2. тачка 4. ЗПП, прописано је да је ревизија недозвољена ако лице које је изјавило ревизију нема правни интерес за подношење ревизије, а ставом 5. истог члана да је ревизија недозвољена ако је изјављена против пресуде против које по закону на може да се поднесе (члан 403. став 1. и 3.), осим из члана 404. овог закона.

Одредбом члана 420. ЗПП, прописано је да странке могу да изјаве ревизију и против решења другостепеног суда којим је поступак правноснажно окончан (став 1.), а у поступку поводом ревизије против решења сходно се примељују одредбе овог закона о ревизији против пресуде (став 6.)

Тужена нема правни интерес за подношење ревизије против правноснажне пресуде донете у другом степену у ставу првом изреке који се односи на став четврти изреке првостепене пресуде, с обзиром да је у том делу потврђена првостепена пресуда, којом је одбијен тужбени захтев, јер је доношењем такве одлуке тужена успела у спору.

Такође, у конкретном случају ревизија је изјављена и против решења којим је дозвољено преиначење тужбе, а ревизија против оваквог решења се не може изјавити, с обзиром да се побијаним решењем поступак правноснажно не завршава, те је ревизија у поменутом делу у смислу цитираних законских одредби недозвољена.

Са изнетих разлога, а на основу члана 413. у вези члана 420. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Весна Субић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић